

TELEGRAFUL ROMÂN

Apari Marțea, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarohle pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălitate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Nr. 6257 Bis.

[3-8]

CONCURS

Devenind vacant un stipendiu de stat de una miă (1000) corone destinat pentru calificatiunea superioară a absolvenților de cursul teologic din seminariul nostru arhidiecezan, pentru ocuparea aceluia se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Cel-ce va obține acest stipendiu este obligat a face studii speciale pedagogice, și după-ace va depune la finea anului al doilea la universitatea din Budapesta esamenul fundamental de stat, va fi obligat a face cialaltii 2 ani la vre-o universitate împreună cu seminariu pedagogic în Germania, având a face apoi tot la universitatea din Budapesta esamenele obligate pentru profesorii de la școlele medii.

Suplicele concursuale sunt a se trimite la Consistoriul arhidiecezan, provădute cu următoarele documente:

- a) carte de botez;
- b) testimoniu de maturitate;
- c) absolutoriu teologic;
- d) eventual alte documente recomandătoare;

e) revers, că după absolvare se va aplica în serviciul arhidiecezei, la postul care i-se va designa.

Cererile întrate după expirarea concursului nu se vor lua în considerare. Sibiu, 22 Iunie 1904.

Consistoriul arhidiecezan.

Armă cu două tăisuri.

(Ecou la articollii „Cum se ne apărăm.”)

De Vasile Gan, protopresbiter.

I.

O cestiune gravă preocupă toate cercurile noastre bisericești, oficiale și neoficiale: cestiunea *școlară*. Cunoscutul proiect de lege școlar al dlui ministru Berzeviczy amenință serios existența școlilor noastre confesionale. Apropo se statifică școlele prin el, fără ca în sarcinile bisericilor, și până aci insuportabile, să se ușureze ceva. Din contră, nouă sarcini, nouă jertfe se impun, ear' dreptul de dispunere al bisericeii se reduce aproape la zero. Se ia totul, — afară de numirea și pe mai departe de „școle confesionale”.

Noi, ca biserică, se înțelege, puțin ne însuflețim de numele ce rămâne. Numirea e un ce esterior, aparține lucrurilor scilicite, cari, se știe bine, nu pot potoli nici setea, nici fomea. În cazul nostru, prin rămânerea numai a caracterului școlilor, biserică nu se poate însufleți pentru nouă jertfe, și nu se poate însufleți nici din cauză că se pare numai cestiune de timp, când peste toate școlele confesionale se va trage dungă.

Bărbații nostri competenți se și ocupă cu ideea: nu ar fi ore mai bine a abdice de pe acum toate școlele noastre, ca să nu mai formeze ele nici o pedecă intențiunilor guverniale și peste tot *currentul dominant de magiarizare*?

Asupra resolvării în acest fel a cestiunei insistă cu deosebire dl Dr. Eugen de Lemény în articollii sei din nr.ii 66—69 ai „Telegrafului Român” din a. c. E foarte natural a se cugeta astfel, și trebuie să fim împăcați cu cu-

getul, că mai curând ori mai târziu școlele avem să le perdem. Cestiunea este bine pusă și din punctul de vedere material. Suntem datori a ne da seamă, dacă și în cât biserică are interes a presta jertfele nouă ce se cer prin noul proiect, și dacă și în cât este consult a pune nouă poveri pe umerii credincioșilor nostri, cari și altfel gem și nu mai pot suporta poverile actuale și dările cari cresc an de an.

În punctul material sunt întru toate de acord cu autorul. Biserica nu trebuie să-și risipească puterile în o luptă din care pentru ea nu rezultă folos cultural, și mai ales religios-moral. Biserica trebuie să-și păstreze forțele sale materiale și să le întrebunțeze numai pentru scopuri cari promovă binele religios-moral și economic al credincioșilor sei. Ori-cari vor fi deci prescripțiunile legii viitoare școlare, noi suntem decisi a nu angaja poporul nostru la mai mari jertfe materiale decât cele din prezent, din simplul motiv, că nu suntem în stare a presta mai mult.

Și până acum am prea forțat lucrurile. Cu ocaziunea regulărilor de prin 1893 s'au înscris în protocoalele de dotațiune învățătorăscă sume, pe cari bisericile nu le-au putut presta nici odată. S'au înscris pe unele locuri cu rezervă, că nici nu va fi vre-odată lipsă de ele. Decepțiunile, încercăturile și necazurile de tot felul au urmat însă și au demetecit pe optimistii nostri în curând. Sumedenie de școle sunt și au fost admoniate din aceste pricini.

Nu i permis să ne mai legănăm în speranțe, și astfel e bine să decretăm în *principiu*, că ori-ce se va întâmpla, casele bisericești nu vom a le mai împovăra cu nimic.

Ca să nu fim rău interpretat, notez, că nici de-cum nu sunt contra, ba doresc, că acolo unde împrejurările materiale permit, să se satisfacă nouelor prescripțiuni legale, susținând școlele cofesionale populare. Acesta se va întâmpla cu deosebire pe la orașe, prin centre, și peste tot prin locuri mai de însemnătate.

Dacă e scris cumva în cartea sortii să perdem de-acum o parte a școlilor, vom perde pe acelea cari nu le putem susține cu nici un preț, vom perde cele din localități mai ferite, cari și așa nu presintă pericol, nici național, nici bisericesc: *ne vor rămâne însă centrele și școlele din comune mai ponderose.*

Pentru mine e de mare însemnătate o așa politică școlară. Cred a nu mă înșela, dacă voi susține că astfel de școle *centrale* vor fi tot atâtea lumini, cari își revarsă razele binefăcătoare și asupra întunecului ce domnește pe unde lipsesc școlele confesionale române. Și dacă e adevărat, că cine se află în întunec trage mereu spre lumină, adevărat va fi și pentru noi, că părinții cu dare de mână și setoși de cultură religioasă și națională își vor duce cu drag copiii la, astfel de școle centrale ale biserice noastre.

În vremile bătrâne încă nu aveam multe școle de ale noastre. Pe cari le aveam însă, erau cercetate de numeroși elevi de prin satele îndepărtate, cari

reîntorcându-se a casă, nu numai comoră științifică aduceau cu sine, ci și ideia *solidarității* și rîvna de a jertfi scopului comun național și bisericesc.

Nu voiu recurge la exemple, ca să ilustrez cu ele afirmațiunile. Va fi destul să constat, că năsuința de a păstra ceea-ce e de păstrat și *ce se poate păstra*, va fi încoronată de binecuvântarea posterității, din două puncte de privire: unul, că nu am părăsit *stégul* de luptă nici în cele mai grele momente ale vieții noastre bisericești și școlare, și altul, că prin școlele acestea se dă impuls și comunelor dimprejur a-și opinti puterile, ca și în ele *se se facă* tot ce se poate în direcțiunea promovării idealurilor bisericeii străbune.

Vis ori fantasie?

Zilele trecute a apărut o carte francesă, intitulată „*Adevăratul Vilhelm*”, în care se spun lucruri mari cu privire la fața pe care o va primi harta Europei, nu preste mult, cam pe la anul 1910. Va fi schimbată cu des-șăgșire. Imperiul universal german va fi format așa cum îl dorește împăratul Vilhelm al Germaniei, cu *incorporarea Austriei la Germania*, astfel, că Germania va forma corpul de mijloc al Europei, și s'ar întinde până la Marea-adriatică. Natural, că în chipul acesta Germania va câștiga influință hotărîtoare în Europa, asupra statelor mai mici, chiar și asupra Turciei, ba se va pute amesteca și în afacerile Asiei-mici și ale Egiptului.

Dar'... are un cusur și realizarea acestui plan al împăratului Vilhelm. Nu se prea învoeste Italia, Franca și Rusia, ca harta Europei să fie corectată așa cum ar dori politica germană. Însă împăratul Vilhelm II nu pentru aceea e împărat al Germaniei, și autorul cărții nu pentru aceea a scris lucrarea sa, ca să nu găsescă și să nu știe soluție potrivită. Iată ce va face împăratul Vilhelm pentru-ca să obțină consentimentul tuturor! Va face următoarele concesii: *Boemia* va primi autonomie și guvern independent. Vechia *Polonie* va fi restabilită în formațiunea de mai nainte, ba i-se va incorpora și *Galiția* și *Bucovina*, și va fi pusă sub aripile ocrotitoare ale Rusiei. (Bunăoară ca Finlanda?!). Pe calea acestei Rusia e împăcată. Franciei îi va reda împăratul Vilhelm (ce om bun!) *Elsația* și *Lotaringia*, și în modul acesta Franca încă va fi adusă la tăcere. Italia primește Triestul și țărmuri de la Marea-adriatică, afară de orașul Fiume, pe care Germania vrea să-l aibă pentru sine. Și așa Italia încă va fi mulțămîtită. Incolo apoi lucrul e ușor. *Ungaria*, *România* și celelalte state balcanice vor forma o *confederațiune*, și vor primi ca port de mare Salonicul.

Și toate acestea se vor întâmpla, așa se spune în cartea francesă, — al cărei autor e un anume domn *Noussane*, — cel mult *până la anul 1910*! Va să zică trăba e ca și gata și domni cu imperialismul magiar au să rămână pe de laturi, cum se vede, dacă îi ia Germania așa de grabnic pe dinainte. Sperăm însă că vor protesta cu totă energia dictată de căldurile

cele mari, cari probabil au dictat și domnului *Noussane* ideile trecute în cartea sa. De altcum terminul pus nu e departe. Vom vedé, — de vom trăi!...

Vorbirea deputatului Dr. A. Vlad

rostită în ședința din 6 Iulie n. a dietei ungare.
(Urmare).

De ce nu dorește francezul din Belgia să fie cetățean al Franciei?

Că în trecut ideia naționalităților a contribuit la formarea statelor: e un fapt incontestabil, dar' cu istoria în mână nime nu-mi va pute dovedi, că vre-un stat s'a dismembrat din cauza poliglotismului. Ideia de naționalitate numai atunci poate avé rol de ideii și factor distrugător de stat, când vom inaugura o politică cum e cea profesată de baronul Bánffy și pe care o represintă și actualul guvern, căci politica de naționalități a actualului guvern numai întru atâta se deosebește de politica lui Bánffy, că acesta spune față de vrea, pe când actualul guvern nu o spune. (Ilaritate în stînga).

Ca să dovedesc, că deosebirea este numai acesta, mă provoc la cele scrise de fôia semi-oficială „N. P. Journal”, care cunoște bine intențiunile actualului guvern. „N. P. Journal” în articolul său de fond de eri se miră cum de atacă vrea. Bánffy și politica de naționalități a actualului guvern, când și prim-ministrul contele Stefan Tisza nu voiește alta de cât baronul Bánffy.

L. Olaj: Ar fi foarte bine dacă ar fi așa.

Aurel Vlad: Se poate că colegul Olaj dorește acesta, eu însă sunt convins că acesta e adevăr.

„N. P. Journal” anume scrie următoarele: „Hinsichtlich der Nationalitätenpolitik ist uns offen gestanden dieses Misstrauen nicht recht verständlich, da ja Graf Tisza offensichtlich den Nationalitäten gegenüber dieselben Wege wandeln will, welche der Abgeordnete von Szeged für die richtigen hält”.

P. Nesi: Și poate e adevăr dacă a scris-o „N. P. Journal”?

A. Vlad: Nu numai pentru aceea e adevărat, ci înseși faptele și declarațiunile prim-ministrului dovedesc că asta e adevăr.

Ei cred că cea mai greșită politică națională e aceea, care ține incompatibilă existența naționalităților cu statul ungar.

Ca părerea mea și punctul meu de mănecare să l pot dovedi cât mai bine, mă provoc la doi martori clasici. Unul e Ludovic Kossuth, celalalt Francisc Deák. Mă provoc la ei pentru aceea, pentru-că cele două partide mai mari din dietă urmăresc ideile acestor doi bărbați mari ai istoriei, ori mai bine zis: numai se zice că le urmăresc. (O voce din stînga: Noi le urmărim!)

Aurel Vlad: Nici domni nu le urmăresc, căci în chestia naționalităților partidul independist e tot atât de șovinist ca și partidul guvernamental. Și că Ludovic Kossuth n'a fost șovinist dovedește clar o epistolă, care a adresat-o în 20 Iulie 1862 către contele Georg Károlyi și în care epistolă se cuprinde și următorul pasaj:

(cetește): „Magiarii trebuie să se mulțămescă cu rolul de primus inter pares, ear' acela care vrea să stăpânească naționalitățile, acela sapă mormântul viitoriului națiunei și rasei noastre”.

G. Ugron: Asta e confederațiunea!

Aurel Vlad: Nu cu ocaziunea planului confederațiunii a zis-o asta Kossuth. Și că acesta i-a fost punctul de mănecare se poate vedé și din proiectul de lege despre

naționalități prezentat la anul 1849 în dieta din Segedin din partea prim-ministrului Bertalan Szemere. Dar' reese asta și din proiectul de constituție făcut la anul 1851 în Asia-mică și care a fost răspândit și prin Ungaria. În acest proiect Kossuth singur zice: „aceste idei fundamentale formeză convingerea mea vechiă.”

Proiectul acesta de constituție din anul 1851 asigură naționalităților următoarele drepturi constituționale: Întâiu, dreptul de înținare în marginile cele mai largi și pe basă națională; alegându-și fie-care națiune prefect din sinul său. Și eu cred că Kossuth n'a voit să atingă integritatea țării. Spune mai departe proiectul acesta, că fie-care comitat și comună se formează pe basă auto-nomică, alegându-și liber limba oficială; din această reese, că comitatului și comunelor le stă în liberă voie de a-și statorî limba oficială în administrare, în școlă comună și comitatensă și peste tot. Ba chiar nici în contra organizării gardei naționale pe basă națională n'a avut Kossuth nimic. (Contraziceri în stânga). Acesta a fost punctul de mănecare al lui Kossuth de la 1848 încôci și consecuent a și reprezentat ideile acestea, dar' pe cât știu, din partidul independist și 48-ist numai singur Mocsary Lajos se identifică cu ideile acestea.

Vom trece acum la lămurirea punctului de vedere al lui Francisc Deák, ca să arăt că guvernul actual nu urmărește politica națională a acestuia, politica națională al cărei scop e să lege naționalitățile de stat, să le câștige simpatia și iubirea. (O voce din dreapta: Incercare zădarnică). Nu e încercare zădarnică. Voiu arăta îndată de ce nu e zădarnică. Cu prilejul desbaterilor budgetare din anul 1871 ministerul de atunci a primit în budget o sumă mai însemnată cu scopul ca în Neoplanta să se ridice un gimnasiu de stat cu limba de propunere sârbescă, pentru că înființarea unui astfel de gimnasiu, — după convingerea ministerului și a partidului Deák-ist de atunci — era o urmare firească a §-ului 17 din legea despre egala îndreptățire a naționalităților. În vorbirea ținută cu acel prilej, Francisc Deák a spus următoarele (cetește): „Peste tot, dacă noi vom să câștigăm naționalitățile, nu vom ajunge acest scop prin încercările noastre de a le magiarisa cu ori-ce preț, ci numai dacă ne vom născu să le inspirăm dragoste pentru instituțiile magiare. Două lucruri sunt incontestabile: ar fi barbarie să le nimicim, chiar și în cazul de n'ar fi așa numeroase, abtăgând că nrul lor ne face cu neputință nimicirea lor. Nu e în interesul nostru să ni-le facem dușmani. Ele din partea lor sunt în aceeași situație. Dacă li-ar fi cu puțință să se rumpă de noi și să formeze o națiune puternică, ași înțelege pôte eventualele lor aspirațiuni în acest înțeles; întrî împrejurările europene astăzi însă asta e cu neputință. Ambele părți trebuie să tindă deci, ca împreună și una lângă cealaltă să trăiescă în cea mai mare unire. Judecând născuțele noastre din acest punct de vedere, aprob proiectul ministerului, de a se ridica un gimnasiu exclusiv sârbesc.”

(Va urma).

Din România.

Congres didactic. Marți, săptămâna această s'a deschis în București al V-lea congres al institutorilor și învățătorilor din România, printr'un mic oficiu divin, celebrat la Sf. Metropole de către P. S. S. Arhiepiscopul Sofronie Vulpescu împreună cu 6 preoți, la care au asistat toți congresistii. După serviciul divin au mers la Atheneu, unde se țin ședințele.

Prima ședință (Marți) a fost deschisă la orele 11 jum. în prezența dlui ministru al instrucțiunii publice, Sp. Haret, de către dl Nestorescu, presidentul societății institutorilor și învățătorilor.

Dsa salută pe congresistii întrușiți în al V-lea congres, și le urază sporii la muncă. Arată, apoi că în acest congres se vor discuta cestiunile privitoare la istorie și la diferitele îmbunătățiri ce trebuiesc aduse corpului institutorilor și învățătorilor din țară. Aduce mulțămite în numele congresistilor, dlui Haret, care n'a pregetat să se cobore în mijlocul învățătorilor spre a le da larg concurs, de aceea îl rōgă să primescă preșidenția de onoare a congresului (aplaude).

Dl ministru Haret, luând loc la tribună, salută pe congresisti, urându-le bună venire și răspundând dlui Nestorescu, arată că dsa nu s'a coborât nici odată, ci a fost un colaborator al institutorilor și învățătorilor pentru izbândirea scopului urmărit de către dñșii.

Arată apoi însemnătatea povestirii în predarea istoriei, insistând, ca învățătorii să profite de ori-ce ocazie, ca să întărească în sufletul poporului român sentimentul național.

În privința chestiei îmbunătățirii sortii corpului didactic, dsa spune, că va ține seamă de desideratele ce se vor discuta în congres.

Propune apoi să se trimită M. S. Regelui la Sinaia următoarea telegramă, primită în aplause prelungite de către congresisti:

„Corpul didactic primar întruși în al V-lea congres, depune la picioarele gloriosului seu Rege expresiunea respectului, iubirei și devotamentului seu nemărginit.”

După aceea dl ministru declară prima ședință închisă.

Din protopresbiterate.

Sinodul ppresbiteral din tractul Cluj.

Butene, 2 Iulie v.

Neputându-se ține la timpul statutar sinodul protopresbiteral din tractul nostru Cluj, din cauza numărului nesuficient al membrilor, și amânându-se ținerea lui pe timp nedeterminat — la autorizația venerabilului consistoriu arhiepiscopesc sinodul s'a ținut în 29 Iunie a. c. (ziua sfinților apostoli Petru și Pavel) în Cluj, sub conducerea dlui protopresbiter tractual Tulliu Roșescu, despre a cărei decurgere îmi iau voie a da următorul scurt raport:

Terminându-se serviciul utreniei și a santei liturgii, oficiate de dl protopresbiter, a urmat slujba solemnă a parastasului întru memoria scumpilor noștri decedați: Marele Andreiu, Miron, Emanuil și Vasile (fost protopresbiter), celebrată de șeful tractual, asistat de preoții Gavriil Todoruș și Corneliu Condor și ascultată cu mare evlavie din partea membrilor sinodali și a credincioșilor noștri din Cluj.

Ca local pentru ținerea ședinței sinodului se designază biserica din parohia centrală Cluj, unde dl president la orele 10½ a. m. prin o vorbire ascultată cu interes, în care prin colorii vii arată sfânta și marea datorință a membrilor sinodali, ba a tot sufletului românesc, ce trebuie să o aibă pentru conservarea intactă a instituțiilor noastre bisericesti și școlare, mai ales acum, când din toate părțile se atentază la esistența noastră etnică, — declară ședința deschisă.

Imediat după vorbirea de deschidere se ridică membrul din cler Simion Ciuca și constatând pericolul ce amenință școlile noastre confesionale și cu ele esistența noastră ca Români și ortodocși, cum și bărbătesca, loiala și energica apărare a școlilor noastre din partea înaltpreasfințitului nostru arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu în ancheta din Budapesta — propune și sinodul cu mare însuflețire primește trimiterea unei telegrame de mulțămite și aderență la adresa Escelenței Sale, de următorul cuprins:

Ioan Metianu, metropolit, Nagyszeben.

Sinodul protopresbiteral ordinar al Clujului întrușiți azi își ține de cea mai plăcută datorință a da expresiune profunde de venerațiuni și celei mai sincere mulțămite Escelenței Vostre, pentru bărbătesca, loiala și energica apărare a școlilor noastre confesionale în ancheta ținută în Budapesta, asigurându-Vă de omagiala supunere și de tot sprijinul, ce de la acesta s'ar recere.

Sinodul protopresbiteresc.

Notariu ad-hoc se alege apoi subscrisul.

Cetindu-se apelul nominal răspund 10 preoți și 12 mireni. Absenți 2 preoți (Ioan Pașca acusat) și 12 mireni (2 acuși).

Conform ordinei de zi, presidentul își cetește raportul general despre starea protopresbiteratului cu finea anului 1903, în care se arată toate părțile bune și rele observate și constatate prin parohii cu ocaziunea vizațiilor canonice și ținerea esamenelor, cu privire la stările administrative, bisericesti, școlare și epitropici.

Supunându-se la pertractarea sinodului raportul presidial, acesta se ia cu aprobare spre știință, după ce s'a constatat o îmbunătățire esențială, în cât s'au arătat acum și păr-

țile rele esistente, pentru a căror reducere la minimum posibil au să se iee toate măsurile de lipsă.

Din raportul presidial se mai constată îmbucurătorul fapt, care ne face să sperăm în o îndreptare spre bine și înaintare, că adevă, organele parohiale, și în special dñii preoți — cu puține excepțiuni — s'au pus și se pun pe lucru mai intensiv, și că în multe parohii au început deja a se înființa fonduri de bucate, se reparază și înfrumusețază biserică și școle, se edifică din nou școle, cari de cari mai frumoase, averile parohiilor se administrează mai corect, etc.

Sinodul a decis apoi, să fie rugat Prea-venerabilul Consistoriu arhiepiscopesc, ca să bivevoiescă a nu mai dificulta pe viitor speșele induse în jurnalele de cassă ale parohiilor, solvite sub titlul de diurne și speșe de călătorie membrilor sinodului protopresbiteral, trecute deja prin comitetele și sinodele parohiale respective, ci să se lase în vigoare usul de până acum.

După resolvirea unor obiecte mai mult de interes local, presidentul prin o vorbire în care își exprimă îndestulirea și bucuria pentru buna ordine și pentru interesul manifestat din partea membrilor întru resolvirea obiectelor puse la ordinea zilei, mai implorând darul lui Dumnezeu și asupra lucrărilor lor economice și dorindu-le reîntărcere norocoasă a casă, încheie ședința la 1½ ore p. m.

În numele sinodului, membrul Simion Ciuca mulțamește dlui president pentru buna conducere, dorindu-i mulți ani cu sănătate, ca să pôtă lucra pentru înaintarea și progresarea spre bine a tractului nostru.

Gavriil Todoruș
paroh.

Revistă esternă

Din Macedonia. Comitetul revoluționar a început de nou să dea semne de viață. În săptămâna trecută a pus dinamit unui pod al căii ferate, ear' în săptămâna aceasta o ceta de insurgenți a avut luptă mare cu trupele turcești lângă o mănăstire în apropiere de Cumanovo. Dintre insurgenți au cădut în luptă cinci inși, ear' din trupele turcești peste două sute soldați. Insurgenții pușeau de la adăpostul stâncilor. În același timp o altă ceta de insurgenți a ucis în Cristovo douăzeci femei și fete, fiindcă se angajaseră la lucru de sâceriș la un beiu.

Un nou atentat în Rusia. În Adskan (oraș în guvernământul răsesc Elisavetopol în Caucaz) Duminecă după amiază făptuitorii până acum neprins a pușcat de cincisprezece ori asupra viceguvernatorului Andreiev în promenada orașului, pe urma cărora Andreiev a murit încă acolo în promenadă. Intocmai ca Bobricov, fostul guvernator în Finlanda, așa și Andreiev e victimă a poporului amărît pentru prigonirile și confiscările de drepturi avute de la început. Pe Bobricov l'a ucis un patriot finlandez, ear' pe Andreiev un patriot armean. Armenii sunt foarte înverșunați pe regimul răsesc deosebi pentru confiscarea autonomiei bisericești armene. Personal, și Andreiev, întocmai ca Bobricov, și-a atras ugia poporului prin purtarea bruscă și crudă. Întră altele, cu câteva luni mai înainte armenii și constituiseră un comitet de acțiune pentru apărarea drepturilor și privilegiilor lor, la inițiativa căruia armenii făcuseră nu de mult o demonstrație. Atunci Andreiev în fruntea poliștilor a pășit în fața demonstranților și a împușcat pe un tiner armean; la acesta popoliștii au dat foc de șarg, culcând la pământ mulțime de demonstranți. Asasinarea de Duminecă e răsunare pentru viețile stinse cu ocaziunea demonstrației acesteia.

De pe câmpul de răboiu. Știrea despre pierderea de 30.000 de oameni suferită de Japonezi în atacul nesucces, dat în 11 Iulie asupra unor întărituri de la Port-Arthur, nu s'a confirmat. Asemenea nici cea despre capitularea cetății. Adevărat, că Japonezii operază neîntrerupt, ear' Rușii se apără voinicește, dar' lupte cu pierderi așa uriașe până acum nu s'au dat în jurul cetății. Abia în săptămânile viitoare de vor fi dor' și lupte de acestea, decisive, cari apoi sigur că vor costa multe zeci de mii de vieți omenești din ambele părți, fire-ar învingerea ori pe care parte.

În Mandjuria încă se țin lanț mișcările strategice, în firul cărora se întâmplă foarte dese ciocniri între avangardele războitorilor, dar' cine să le pôtă ține în seamă pe toate! Mai ales, că de cele mai multe-ori ceea-ce se raportează azi se desminte mâine. O luptă

însemnată însă, și pôte că de mare importanță pentru desfășurarea evenimentelor ce vor urma, a fost lupta de la pasul Motien, confirmată oficial, în care generalul Keller cu 20.000 de soldați a încercat să împedee Japonezilor trecerea pasului, dar' nu i-a succedat. După războire de 15 ceasuri a fost constrîns să se retragă, perșend peste o miile de morți. Prin această învingere Japonezii și-au ușurat mult înaintarea spre Liaojang și cernirarea ôstei rusești de sub comanda lui Kuropatkin.

Societatea de lectură „Andreiu Șaguna”.

Raport general despre activitatea societății de lectură „Andreiu Șaguna” în cursul anului școlar 1903/4.

(Fine.)

o) Particulari: Vasile Gămulea, funcționar la „Albina”: a) Lessing's sämtliche Werke (5 vol.); b) Lessing's sämtliche Werke (2 vol.); c) Heine's Werke (Reisebilder); d) Jacques Damour, și e) Lourdes, de Emil Zola; f) Oeuvres choisies, de Jacques Cazotte; g) Vinurile României, de V. Cărnă-Muntean și C. Roman; h) România, Roma, Piza, de Jules Michelet; i) Arta de a trăi, de E. Stugau; j) Noul testament; l) Ceaslov; m) Psaltirea; și n.) acaftiatul.

Dr. Atanasie Marienescu, jude de tablă în pens., membru al acad. rom.: a) Topografia satului Maidan, de Liuba, Jana și Marienescu; b) Agricultură, de Dr. N. O. Popoviciu-Lupa; c) Alcătuirea unei gospodării rurale, de Vasile S. Moga; d) Carte de compunere pentru școlile primare (2 vol.) de I. Birou; e) Laptele și puterea sa ca hrană, și producerea lui, de Dr. I. Felix; f) Ortografia limbii românești, de G. O. Gârbea; g) XXVII programă a gimnasiului gr. or. rom. din Brad, și h) Estrase din analele Academiei (1904).

Dr. Petru Șpan, profesor seminarial: a) Nicopole, discurs de Carol, regele României; b) Introducerea limbii române în biserică, de Ioan Bianu; c) Formarea sistematică a recruiților infanteriei, de M. Butescu; d) Ionel, de V. Borgovan; e) Eszthetika, de Dr. Bihari Péter, și f) Poesii și povești, de Redacțiunea fôiei „Libertatea”.

Victor Tordășianu, oficial consist.: Conferențele învățătoresci din Sibiu.

F. Zacharides, compactor: Goethe's sämtliche Werke (2 vol.).

p) Elevi seminariali. Romul Constantinescu, cl. a. II., a) Szentirási apologetika, b) Szentirási szövegkritika, și c) Katholikus szentirási hermeneutika, de Karach Lollion; d) Görög-szertartásu liturgia, de Melles Emil; și e) Falusi tüzhelyek, de Bodnár Gáspár.

Onisifor Ghibu, cl. a. II.: a) Reforma învățământului superior în seminarul „Andreian” din Sibiu, de Gregoriu Pletosu; b) Sindicatele agricole și casele de credit agricol mutual, de N. St. Cesianu; și c) Proiectul unui nou sistem de desfășurare și negocierea cerealelor noastre pe piețele statelor consumatoare ale Europei, de N. St. Cesianu.

Teodor Muica, cl. a. III.; Ludwig Kossuth, de Zimándy I.

r) Anonimi: Fragmente istorice despre boerii din Țara Făgărașului, de Non quis sed quid.

Ziare: În sala de lectură au fost puse spre ceterie în decursul acestui an 41 foi: beletristice, literare, teologice, pedagogice, politice și economice, parte abonate, parte venite gratuit.

Abonate: Bunul econom, Convorbiri literare, Die Woche, Jövendő, Junimea literară, Libertatea, Literatura și arta română, Luceafărul, Revista învățătorilor și învățătoarelor din România, Școlă și familia, Sămănătorul, Șezătorea, Tribuna.

Gratuite: Activitatea, Albina, Biserica ortodoxă, Budapesti Hirnap, Candela, Călăușa sanitară, Controla, Deșteptarea, Deșteptarea poporului, Drapelul, Familia, Fôia diecesană, Fôia școlastică, Gazeta Transilvaniei, Harkules, Hivatalos közlöny, Irodalmi értesítő, Libertatea (1 ex.), Magyar irók élete és munkái, Poporul român, Sănătatea, Telegraful român (2 ex.), Transilvania, Unirea, Voința națională, Vremea, Vulturul, Vintoriul.

Colecțiunea numismatică. Colecțiunea numismatică s'a înmulțit în decursul acestui an cu 51 monede, dintre cari 15 de argint, 5 de nichel, ear' restul de aramă, donate de următorii: N. Câmpian, primariu, a donat 4 monede, N. Ciontea, învățătoriu, 3 monede, A. Dragoș, învățătoriu, 3 monede; R. Popa, învățăcel de librărie, a donat 2 bucăți, T. Po-

povoi, prof. sem., a donat 4 bucăți, E. Cloran, cl. c. I. 1, I. Duma, cl. a. I. 2, V. Iosof, cl. c. I. 2, T. Stanciu, cl. c. I. 1, R. Constantinescu, cl. c. II. 4, V. Debu, cl. c. II. 5, O. Bude, cl. c. III. 1, T. Muica, cl. c. III. 5, C. Ghișă, ped. c. I. 1, V. Bărbier, ped. c. II. 3, S. Crainic, ped. c. II. 1, I. Giurgiu, ped. c. II. 5, V. Părean, ped. c. II. 1, D. Săroiu, ped. c. II. 1, P. Schain, ped. c. II. 1, Un anonim, 2 bucăți.

Casa. Fondul administrativ: percepte 2528 cor. 34 fil., erogate 1544 cor. 81 fil., deci restul de casă e 983 cor. 53 fil., care sumă se află spre fructificare la institutul de credit „Albina” în libelul nr. 728 an. 1903. Fondul de ajutorare: percepte 526 cor. 59 fil., erogate —, restul de casă e 526 cor. 59 fil., un scris fonciar 500 cor., deci starea acestui fond e 1026 cor. 59 fil.

Mobiliarul. Precum în trecut, așa și în anul acesta s'a pus la dispoziția societății 2 sale. Una a fost folosită ca sală de lectură, cealaltă pentru bibliotecă.

Mobiliarul societății aflător în aceste sale valorează peste 1000 cor. și constă din: dulapuri, mese, scaune, pulturi de note, tablouri, instrumente musicale, o casă verthaimiană, cadre pentru ziare, etc.

În anul acesta, afară de unele reparații, schimbări în mobilier nu s'au făcut.

Mulțămii publică. Societatea își ține de cea mai plăcută datorință a esprima cu această ocazie adâncă sa mulțămii și recunoștință autorității superioare bisericești pentru acordarea localurilor trebuincioase societății; p. o. direcțiuni seminariale pentru părintească supraveghere asupra întregii activități a societății; on. corp profesoral pentru spriginul și viul interes, ce l'a arătat și în acest an față de societate, preastimatului domn profesor Dr. Petru Șpan, care a binevoit a lua și în acest an sarcina de conducătoriu al societății, satisfăcând aceleia cu zel neînfrânt spre mulțămirea deplină a membrilor ei.

Tot la locul acesta societatea exprimă cea mai adâncă mulțămii și recunoștință tuturor donatorilor, cari au contribuit la înăvuierea bibliotecii și în deosebi Preacuviei Sale dlui protosinel și director seminarial Dr. Eusebiu R. Roșca; mai departe tuturor celor ce au contribuit la sporirea fondurilor societății; tuturor redacțiilor, cari au binevoit a trimite foile gratuit: rugând pe toți binefăcătorii săi să binevoiescă a păstra și pe viitorul același interes pentru prosperarea ei, spre ajungerea scopurilor culturale-morale, ce urmărește.

Sibiu, 29 Maiu 1904.

Ilie Beleuță
v-pres.

Stefan Mircan
notariu-archivar.

NOUTĂȚI

Tablouri istorice românești. Pictorul Obedean (București) a pictat șase tablouri reprezentând scene din luptele lui Ștefan cel Mare la Baia, Chel, Racova, Lipia și pădurea Cosminului („Dumbrava roșie”). Tote aceste frumoase tablouri sunt expuse la palatul ziarului „L'Indépendance Roumaine” în București.

Logodnă. Duminecă în 10 Iuliu a. c. și-a serbat logodna dl Dr. Titu Perția, medic în Făgăraș cu doamna Mărișora Tilea.

Averea universității din Budapesta. Averea funcțională a universității din Budapesta, administrată la casa funcțională a rectoratului, la 31 Decembrie 1903 a constat din 1.058.540 cor. în efecte (hârtii de valoare) și 77.938 cor. în depuneri la bănci. Sporul față cu starea din anul școlar 1898—99 e de 127.451 cor. 90 fileri.

Monstru. Soția unui econom în stare bună din Petroșnița (com. Caraș-Severin) a născut un embrion de 5—6 luni, la care o parte a capului, apoi mâinile și picioarele erau ca la câine, ear' celelalte părți ale corpului era ca la om. Poporul din comună a crezut, că mama e strigăie și voiau s'o ucidă. Spiritele abia atunci s'au liniștit, când sosind medicul a spus omenilor, că astfel de casuri obvin adeseori, când mama se spărie tare de ceva sau se miră mult de vre-un lucru. Spaima și mirarea influențează așa de tare asupra sensurilor ei jingăse, în cât dezvoltarea copilului degenerază. („Drapelul”).

Coleră în Asia. Conform unor rapoarte date din Teheran, în Persia grasséză în mod înfrorătoriu colera. În Teheran mor câte 900 de inși pe zi; europenii s'au refugiat la munți, lăsându-și pustii casele și avuții.

Al 51-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a solvit moștenitorilor legali ai răposatei văduve Maria D. Mohan, fost membru al numitei Reuniuni, ajutoriul statutar.

Acesta este al 51 cas de mörte în sinul Reuniunii de înmormântare.

Năpastă. Economul George Cojorean din Chichinda-mare căra a casă Mercuri grăul din câmp. Pe drum un copil s'a apropiat de car, ca să amulgă câteva spice, la ce Cojorean și-a trimis pe copilul său, să alunge pe copilul străin. Dat jos din virful carului încărcat cu grâu, copilul a luat la gônă pe celalalt pocnind cu biciul. De pocniturile acestea s'au spăriat apoi caii și au răsturnat carul în șanțul drumului, ear' Cojorean a căzut din car așa de nenorocos, în cât și-a frânt gâtul și și-a spart capul. Mercuri nöptea apoi a murit întră chinuri cumplite.

Corône eterne. Văd. Ana Mohan dăruiește întru vecinica pomenire a răposatei sale sôcre văd. Maria D. Mohan, fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor, întemeiat de „Reuniunea sodaliilor români din Sibiu” 1 cor.

O nouă plagă pentru economi. Cum se raportează din Dobrița, pe pusele Hortobágy și Angyalháza fânățele și păgunetele sunt copleșite de un fel de insecte, cari în roiri de mii și milioane acopăr pământul și rod cu nepută grăbire tot ce a mai rămas nepustiit de secetă și năduf. Insectele acestea au trup svelt subțire, în lungime cam de doi centimetri, cu șese picioare, cap roșu, provădut cu antene (mustețe) și clește în forma forfecelor. Câteva insecte de acestea au fost trimise spre esaminare institutului de insectologie din Budapesta.

Petrecere în Mediaș. Inteligența română din Mediaș și jur invită la petrecerea de vară împreună cu dans, ce o va arangia în 2 August st. n. (St. Ilie) în pavilionul hotelului „Schützen” din loc. Inceputul la 8 ore sêra. Venitul curat e destinat spre scopuri filantropice.

Petrecere în Hunedóra. Primim invitare la petrecerea românească ce o va arangia Reuniunea femeilor române din Hunedóra în grădina hotelului „Strauss” Duminecă în 24 Iulie st. n. 1904. Venitul curat se folosește pentru scopuri filantropice. Inceputul la orele 6 sêra.

Petrecere în Mureș-Uioara. Tinerimea română din Mureș-Uioara și jur invită la petrecerea de vară ce o va arangia la 7 August n. 1904 în pavilionul de vară a „Hotelului erarial” din Mureș-Uioara. Inceputul la 7½ ore sêra.

Petrecere în Lugoj. Măestrii români din Lugoj aranjază prima lor petrecere de vară Marți în 20 Iulie (2 August) în grădina hotelului „Concordia”. Inceputul la orele 8 sêra. Prețul de intrare: 3 cor. de familie și 1 cor. de persoană. Venitul e destinat pentru scopuri filantropice. Oferte maritimose se primesc cu mulțămii și se vor cuita pe cale publică.

Pedepsit pentru că a strănutat. Un învățat tipograf din München pentru-că a strănutat puternic pe stradă a fost pedepsit la poliție cu amenda de 3 marce. Apelată cauza la tribunal, aceasta a urcat amenda la 6 marce, pe motiv că fapta incriminată (strănutatul tare pe strade) e „grober Unfug” (mojicie grobiană).

Esclusivism judaic. Ziarul provincial „Kun-Majsa” raportează că fetele jidane din comuna Kun-Majsa au arangiat zilele trecute o petrecere la care n'au invitat pe nici un creștin. „Alkotmány” luând notă despre știrile acesta zice următoarele: „E frumos de la ele, că creștini n'au invitat la petrecerea lor, aceea însă totuși e ne mai pomenit, că înainte de petrecere au luat hotărîre formală să nu invite goimi. Numai așa: goim! Acesta însămnă atât, că cei cari sunt magiari și creștini sunt goimi, — mai josnici de cât dobitoacul. Astfel cutăză să și bată joc de magiarime deja și fetele jidance”.

Pățania cămătarului. Văduva Emerică Merna n. Tóth din comuna Izsák în Ungaria era datore cu niște bani bogătanului de acolo Nagy Balázs, care fără nici o milă i-a vândut la licitație întregă moșia, ca să-și capete cât mai curând banii. Adusă la toisg de cerșitoriu, nenorocita văduvă în desperarea sa Luni după amiază a ținut lui Nagy calea și l'a împușcat. I-a tras două pușcături în pept, dar ranele nu sunt mortale. Nagy a fost dus în spital, ear' ea a fost arestată.

Școlarii — ea premietori. În Franța e us, ca în ziua de 14 Iulie (aniversarea demolării Bastillei și începerii revoluției celei mari) să se distribuie premii elevilor distinși. În anul acesta la școlile elementare nu învățătorii au designat pe cei vrednici de premiat, ci înșiși elevii, prin plebscit. Proba a succes spre generala mulțămire a învățătorilor, de ôre-ce micii judecători n'au abusat de rolul lor, ci cu mare serioșitate și iubire de adevăr au ales spre premiare pe cei în adevăr mai diligenți, mai bravi și mai cu bună purtare, fără să fie recurs vre-unul la coteșiri, pactări și persuadări. În urma succesiunii mulțămitoriului al acestei încercări, probabil că plebsciturile elevilor se va introduce ca normă generală pentru distribuirea premiilor.

Crema Margit a lui Földes întrece toate cosmeticile. Delătură grabnic și sigur pistruale, petele de ficat, jubruțele, sbârcurile și alte necurății de pe obraz; crema acesta nu numai înfrumusețează obrazul, ci îl și întinerește. Prețul 1 cor, borcan mare 2 cor. Se capătă la producător: farmacistul Clemens de Földes în Arad, cum și în toate farmaciile, drogeriile și parfumeriile. De imitații se avertisează.

Cărți și reviste.

„Biserica ortodoxă română”, revista oficială a Sfântului Sinod al bisericii autocefale ortodoxe române, a apărut pe luna Iunie (tasc. 3, anul de esistență XXVII) cu următorul sumariu: „Cele zece porunci explicate de Damaschin”, manuscris din secolul XVII. scris de Porfirie, fost metropolit al Niceei, pe timpul când era egumen al mănăstirii patriarhale a sf. Ioan de pe o insulă în Marea Neagră lângă Tesalonic. (Acest Porfirie la 1642 a presidat sinodul din Iași ținut în cauza încercărilor lui Ciril Lucaris de a introduce protestantismul în biserica ortodoxă). Manuscrisul e transcriș și comentat de C. Erbeceanu, profesor de teologie în București. După acesta urmăzează „Sumarele ședințelor Sf. Sinod din sesiunea de primăvară 1904”, apoi: „Note asupra istoriei bisericești a Românilor, pentru secolul XIX”, de C. Erbeceanu; „Literatura religioasă” (notițe bibliografice și aprecieri), de G.; „Șapte biserici cu averse lor proprie” (dare de seamă asupra opului cu acest titlu) de M. P.; „Religiunea creștină cea mai folosită omului” (studiu apologetic), de Dr. Dragomir Demetrescu; „Cronica bisericească” (notițe și știri de interes bisericesc).

„Bla. ort. română” apare în fasciculi lunari în București (tipografia cărților bisericești) și costă 12 lei pe an. Comitetul de redacție constă din: arhierul Calistat Bărlădeanul (president) C. Erbeceanu, Dr. Dragomir Demetrescu, Dr. Petru Gârboviceanu și Dr. Mihail Popescu.

Anuarul gimnasiului gr. or. român din Brașov, cum și al școlii reale și școlilor centrale primare, pe anul școlar 1903—4, publicat de directorul Virgil Onișiu, pe 154 pagine 8° conține: în partea științifică-literară trei tractate („Problema școlii moderne; școlă și familie”, discurs rostit de profesorul N. Sulica la serbarea „S. Sofia” în 1903, discursul rostit de directorul V. Onișiu la încheierea anului școlar 1902—903, „Aparatul de proiectiune (skioptikon) în serviciul școlii” de prof. Aurel Ciortea, și „Amintiri jubilare (1893—1903)” de ab, ear' în partea statistică rapoarte despre starea fondurilor, mijloacele de învățământ etc. și alte date școlare. Din acestea estragem următoarele:

Personalul didactic a constat: a) la gimnasiu din 12 profesori ordinari definitivi (între cari și directorul) și 2 prof. ajutători (de la școlă com.) pentru obiectele ordinare, 2 prof. ord. definitivi pentru obiectele estrordinare (muzica și gimnastica) și din medicul școlilor, care a propus în cl. VI. higiena; b) la școlă reală din 5 profesori ordinari definitivi și 1 catechet suplent (muzica și gimnastica s'a propus de profesorii de la gimnasiu). La gimnasiu cel mai bătrân în serviciu e P. Dima (38 ani), cei mai tineri A. Banciu și N. Sulică (5 ani), ear' la șc. reală cel mai bătrân în serviciu e G. Chelariu (24 ani), cel mai tiner catechetul suplent Dr. St. Stinghe (5 ani).

Elevi au fost înscriși: a) la gimnasiu 58 pe cl. I (2 au părăsit școlă în cursul anului), 54 pe cl. II (2 privatisti), 39 pe cl. III (1 privatist, 1 a părăsit școlă), 36 pe cl. IV (3 au părăsit școlă, 1 a murit), 38 pe cl. V (2 privatisti, 2 au părăsit școlă, 1 a fost eliminat), 36 pe cl. VI (1 privatist, 1 a părăsit, 1 a fost eliminat), 31 pe cl. VII (1 privatist, 3 au părăsit), 23 pe cl. VIII (3 au părăsit, 1 a fost eliminat); b) la școlă reală: 32 pe cl. I, 17 pe cl. II (1 privatist), 18 pe cl. III (1 a

părăsit), 17 pe cl. IV (1 a fost eliminat). Dintră cei esaminați la finea anului, au fost: gr.-ort. 274, gr.-cat. 14, de legea mosaică 1, — la gimnasiu, ear' la șc. reală 73 gr.-ort., 6 gr.-cat. și 2 de legea mosaică. După locul nașterii au fost: din Brașov 52, comitatul Brașov 52, alte comitate 175, România 7, Rusia 1, Austria 1, Grecia 1, — la gimnasiu, ear' la șc. reală 41 din Brașov, 12 din comitatul Brașov, 14 din alte comitate și 14 din România. Au fost clasificați: cu nota generală foarte bine 52, cu bine 75, cu suficient 74, cu nesuficient 87 (44 din 1 obiect, 17 din 2 obiecte, 26 din mai multe obiecte), — la gimnasiu, ear' la șc. reală: cu foarte bine 13, cu bine 13, cu suficient 31, cu nesuficient 24 (8 din 1 obiect, 3 din 2 obiecte, 13 din mai multe obiecte); cu foarte bine din toate obiectele: 3 în cl. I (Gr. Păltinean, I. Popa, Mircea Prișeu), 2 în cl. II (G. Davidescu, Ionel Z. Mocsonyi), 4 în cl. III (S. Borzea, Ioan C. Garoiu, Liviu Popescu, Solomon Sofonea), 5 în cl. IV (Miron Crețu, Emilian Giurgiu, Vasile Jura, Constantin Mărcăș, Vasile Tampa), 1 în cl. V (Simion Turtea), 1 în cl. VI (Victor Jula), 3 în cl. VIII (Nicolae Boeriu, Romul Oltean, Vasile Vlaicu), — la gimnasiu, ear' la școlă reală 1 în cl. I (Nicolae Făt), 1 în cl. II (Isac Sabethal, evreu). La esamenul de maturitate au fost admiși 20, dintră cari au obținut notă generală foarte bine 3 (Vasile Vlaicu din toate obiectele), bine 9, suficient (simplu „matur”) 3, avisați la esamen de emendare în Septembrie 2 (din câte 1 obiect), ear' 2 s'au retras de la esamenul verbal din cauză de morbo.

La școlă primară de băieți au fost înscriși 334 elevi (332 gr.-ort. + 2 gr.-cat.), ear' la cea de fete 325 (324 gr.-ort. + 1 gr.-cat.). Învățători au funcționat: la școlă de băieți 7 definitivi și 1 provisor, ear' la cea de fete 6 învățători definitivi, 1 suplent 1 învățătoare suplentă și 1 instructor de cântări (de la școlă de băieți).

„Istoriografi vechi, istoriografi noi.” A apărut și se poate procura de la librăria archidieceșană din Sibiu (Nagyszeben) broșura „Istoriografi vechi, istoriografi noi”, studiu critic în chestia vechii metropolii ortodoxe române, de Teodor V. Păcășian. Prețul 2 corône, plus 20 fileri pentru porto. Cartea e împărțită în următorii capitoli: Dogme istorice. Părintele Bunea ca scriitoriu. Punctul meu de vedere. Argumente vechi. Noua teorie. „Nandoralbensis”. Decretul regelui Vladislav. Mănăstirea vovodului Mihail Viteazul. Vicarii episcopilor latini. Sava Brancovici. „Unirea”. Încheiere.

Oficială.

Onorata preoțime este poftită a espeda toate taxele, cu cari restéză singuraticile comune la fondul de pensiune archidieceșan; asemenea să-și întocmescă și preoții înșiși astfel lucrurile, în cât în timpul cel mai scurt se vină în curent cu solvirile, spre a nu fi necesități a solvi interese după taxele restante și nesolvite la timp.

Nr. 1382 Șc. 1904

[196] 1—2

CONCURS

Din partea Consistoriului gr.-or. român din Oradea-mare se escrie concurs pentru postul de catechet gr.-or. român la gimnasiul superior din Beiuș împreună cu postul de rector al internatului diecesan de acolo.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: cuartir și provisiunea întregă în internat, salariu 1600 corône plătiți în rate lunare.

La recurs sunt a se adneca: testimoniu de maturitate, testimoniu teologic și de calificatiune. Atestatul despre serviciile anterioare și despre conduita morală. Recurenții să fie necăsătoriti.

Recursele vor fi a se presenta la acest Consistoriu până în 7/20 August a. c.

Oradea-mare, 3/16 Iulie 1904.

Consistoriul gr.-or. român
din Oradea-mare.

Nr. 473 1904.

[191] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești în comunele numite mai jos, protopresbiteratul Hunedóra, se escrie prin acesta concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Alun** cu filia **Bunila**, cu salariu anual de 600 cor. din repartitie de la popor, cuartir și lemnele trebuincioase.

2. **Batiz**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir în edificiul școlii și 2 orgii de lemne, din care e a se încălzi și sala de învățământ.

3. **Cerișor**, cu salariu de 600 corone, 60 cor. bani de cuartir și lemne de foc.

Cuincuenalele se vor computa numai de la instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt în comuna respectivă.

De la reflectanții la aceste posturi se recere, ca să se prezinte înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sâmbătă la biserica unde au concurat, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și pentru luarea de informații despre modul de plată a salariului: de obligații fiind învățătorii să cânte în strună și să instruiască școlarii în cântările bisericesti.

Concurenții au a-și așterne suplicile lor instruite conform normelor în vigoare în termenul sus indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Hunedóra, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Hunedóra, la 5 Iulie 1904.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 405.

[192] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești în comunele mai jos numite, protopresbiteratul Solnoc, se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Cupșeni**, cu salariu de 600 cor. dintr-un care se capătă de la stat 300 cor., ear' 300 corone de la popor prin repartitie și cuartir în edificiul școlii cu lemne de foc.

2. **Ineu**, cu salariu de 600 cor., dintr-un care 450 corone se capătă de la stat, ear' 150 corone de la popor prin repartitie, și cuartir în edificiul școlii cu lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi își vor așterne cererile lor instruite conform normelor la subsemnatul oficiu în termenul susindicat, apoi după instituire fiind îndatorăți de a conduce pe copiii în Dumineci și sâmbăți la biserică și a cânta cu ei la sfânta liturgie.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Solnoc, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Cupșeni, în 4 Iulie 1904.

S. Cupșa
protopresbiter.

Nr. 245 1904

[193] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. Mediaș, se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Bertan**, cu salariu de 600 corone solviți în rate lunare anticipative din cassa comunala în sumă de 300 cor., din cassa biserică în sumă de 100 cor., ear' restul de 200 cor. din repartitie, cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

2. **Blășel**, cu salariu de 600 cor., și anume 400 cor. din repartitie, ear' pentru restul de 200 cor. s'a cerut întregire de la stat, cuartir în edificiul școlii.

3. **Ernea-săsescă**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

4. **Hașag**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

5. **Șaroș**, cu salariu de 600 cor. solviți în sumă de 518 cor. din repartitie, ear' restul de 82 cor. din cassa comunala, cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

Cuincuenalele se compută de la instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt în respectiva comună.

Cei cari vor ocupa posturile de mai sus sunt datori a merge Dumineca și sâmbăta la biserică și a cânta cu elevii la sfânta liturgie.

Concurenții au să-și așterne cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral și a se prezenta înainte de alegere poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Mediaș, 4 Iulie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Mediaș, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 39 1904

[189] 1—3

Concurs

La postul de învățătoriu în comuna bisericăscă **Băița**, protopresbiteratul Zarand, se escrie prin acesta concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. 500 cor. din repartitie.

2. 100 cor. din cassa biserică.

3. 64 cor. pentru lemne din cassa comunala.

4. 1 cor. de la fie-care înmormântare unde va fi pofit.

5. 20—30 cor. de la umblarea cu sânta cruce.

6. 12 cor. pentru participarea la conferențele învățătoarești.

7. Cuartir în localul școlii și grădină de legumi.

Competenții la acest post vor avea să se prezenteze înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Alesul va fi obligat a instrui băieții în cântările liturgice și a cânta cu ei la sfânta liturgie, a ține școlă de repetiție cu băieții de la 12—15 ani în orele ce se vor stabili de comitetul parohial și a conduce corul bisericesc de adulți deja înființat. De la aranjarea producțiilor $\frac{3}{4}$ din venit va fi a din-sului.

Din ședința comitetului parohial ținută la 3 Iunie 1904.

Băița, la 7 Iunie 1904.

George Drăgan
paroh, presidentul comitet.

Nr. 460 1904.

Aflat în ordine.

Brad, la 2 Iulie 1904.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 418 1904.

[190] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Zarand, prin acesta se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Buceș**, salariu 600 cor., din repartitie 500 cor., ear' 100 cor. din venitul cantoral, cuartir în natură, grădină și 1 stânjîn lemne de foc.

2. **Luncioiu-de-sus—Podele**, post ambulant (în fie-care zi de săptămână afară de Dumineci și de sâmbătele legate se ține școlă a. m. în Podele, p. m. Luncioiu-de-sus), salariu 600 cor. din repartitie, cuartir în natură, grădină și un stânjîn de lemne de foc.

3. **Junc**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir în natură și 1 stânjîn lemne de foc.

4. **Ribicioara-de-jos și Ribicioara-de-sus**, post ambulant (în fie-care zi de săptămână afară de Dumineci și sâmbătele legate se ține școlă a. m. în Ribicioara-de-sus, p. m. Ribicioara-de-jos), salariu 600 cor. din repartitie, cuartir în natură și 1 stânjîn lemne de foc.

5. **Seliște—Trestie**, post ambulant, (în fie-care zi de săptămână afară de Dumineci și sâmbătele legate se ține școlă a. m. în Trestia, p. m. Seliște), salariu 600 cor. din repartitie pe popor, cuartir în natură, grădină și 2 stânjîni lemne de foc.

6. **Țerățel**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir în natură, grădină și 1 stânjîn lemne de foc.

7. **Blejeni-Plaiu-Sat**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir în natură și 1 stânjîn lemne de foc.

8. **Valeabrad**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir în natură, grădină și 1 stânjîn lemne de foc.

Recurenții, cari pe lângă plata din concurs ar mai face pretensiuni și la cuincuenale după anii de serviciu din alte comune, au să își exprime acelea pretensiuni în petițiunile lor de concurs, pentru ca comunele să se știe orienta la alegere.

Cei ce vor fi aplicați sunt obligați a instrui elevii școlii de repetiție și de grădinarit, a-i învăța cântările bisericesti și a cânta cu ei în biserică.

Reflectanții au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Cererile instruite în regulă au să le așternă în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Zarand, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Brad, 2 Iulie 1904.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Epilepsia.

Cine suferă de epilepsie (nevoie), convulsii și de alte morbiuri nervoase, să ceară broșură asupra acestora. Se capătă gratis și franco prin „priv. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.”.

(90) 14—52

Am onore a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în piața mică nr. 11 în dosul păpușariilor.

Deore-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corone anual mai puțin, mă aflu în plăcută poziție a pute servi cu prețuri și mai eftine, și mi-am propus, ca — dacă *Dumnezeu îmi va ajuta* — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țărănești, precum bumbac, pâr, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și cărpe de pâr, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în cămăși de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manchete, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, ploiere, cămăși de dame, camisole, fuste, cretonuri, pergaluri, barcheturi, stoffe de pâr, și toate câptușelile recerute la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o mii aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre eftinătatea și soliditatea prăvăliei mele.

[39] 21

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez

cu totă stima

Aurel Popescu.

Piane Bösendorfer

stau și acum la locul prim, „afară de concurs”, și sunt în deobște recunoscute ca cele mai bune piane, atât pentru salone, cât și pentru sale de concert. În Austro-Ungaria sunt neîntrecute. Dovada cea mai eclatantă o dau programele tuturor pianistilor renumiți, cari în Budapesta, Graz, Praga, Viena etc., concertază exclusiv cu piane Bösendorfer.

Sunetul ales și puternic, de un farmec neasemănat, și minunatul mod cum se cântă la aceste piane, procură cântătorului plăcerea de a presta neîmpedecat ceea-ce poate.

Bösendorfer a făcut școlă.

Cu mult zel și iscusință i-a urmat

Francisc Wirth, constructor de piane reg. grecesc de curte.

construind un pian solid și fin lucrat (premiu de stat, medalii de aur, diplome de onore) în 3 modele de salon, cu 420, 450 și 500 fl. Cu astfel de prețuri subscrisul nu a mai aflat pe piața Vienei pian de esecutare așa fină. În Ungaria sunt foarte plăcute piane lui **Fr. Wirth**, pentru sunetul lor vioiu și curat ca argintul, și pentru neobicinuita durabilitate a acestuia; indeosebi este căutat acolo, unde numai rar se poate afla acordător.

Frații Stingl, fabrică de piane c. ș. r. de curte reprezentăți prin 5 modele, de la 300—700 fl., cu registru (pedal) de harfă (Harfenzug), claviatură reformată. Piane foarte plăcute.

Cui îi place ton dulce și melodios, să-și cumpere pianul lui **W. Fritz & fiu.** Renumele bine întemeiat al acestei firme solide (fondată în 1804) asigură cumpărătorului deplină și durabilă mulțămire. Mignon 470 fl., pian scurtat (Stutzflügel) 500 fl.

Eminentul fabricat al lui **Proksch**: pianin cu registru mut 420 fl., mignon 500 fl. Piane bune **Hözl & Heitzmann** de la 320—380 fl.

De la firme mai nou se află în deposit instrumente dragute cu 250, 280 și 320 fl.; asemenea pianine cu registru mut (Stummzug), așa-numite „Harfen-Pianino”. (O invenție binefăcătoare pentru împrejurimea celui ce învață.)

Pianine berlineze de prima calitate.

Harmoniu pentru școle și casă **Mannborg—Lipsa** cu 100 fl. și 230 fl.

Inchiriare de instrumente cu prețuri eftine.

Primul deposit transilvan de piane și harmoniuri

Victor de Heldenberg

(94) 12—

Sibiu (Nagyseben), strada cîsnădiei nr. 9, etagiul I.

Săpunul Schicht

cu marca:

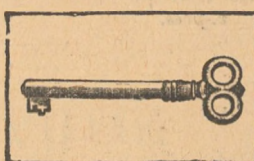
„cerb”

ori

„cheie”

e cel mai bun, mai spornic și prin urmare cel mai eftin. E liber de substanțe stricăciuse.

Se capătă pretutindenea!

(122) 7—34

!! La cumpărare să se observe, ca fie-care bucată de săpun !! să fie provădută cu numele Schicht și cu o marcă de sus. !!

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și inviorează

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sîngelui, anemie, amețeli, fîituri de ureche, bătăie de inimă, sgîrciuri de inimă, asma, auzul greu, sgîrciuri de stomac, lipsa poftii de mîncare, răceala la mîni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomand în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morbiuri cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vîndare pentru țără și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V

colțul strada Kálmán.